

DZIAŁALNOŚĆ NADZORCZA, OPINIODAWCZA I KONTROLNA REGIONALNEJ IZBY OBARCHUNOWEJ W ZIELONEJ GÓRZE w 2017 r.

Działalność nadzorcza

W zakresie działalności nadzorczej właściwość rzeczowa Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze obejmowała uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, w sprawach o których mowa art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach regionalnych (j. t. Dz. U. z 2016 poz. 561).

W roku 2017 Kolegium Izby na 27 posiedzeniach przeprowadziło badania w zakresie zgodności z prawem **5 884 uchwał i zarządzeń** organów jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków - dla porównania: w roku 2016 – 5 910 uchwał i zarządzeń, w roku 2015 – 6 134 uchwał i zarządzeń.

Z ogólnej liczby uchwał i zarządzeń organów jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków objętych nadzorem w roku 2017 rozstrzygnięcia Kolegium Izby przedstawiają się następująco:

- przyjęte bez uwag – 5 598,
- z nieistotnym naruszeniem prawa – 233,
- z istotnym naruszeniem prawa – 53.

Większość uchwał budżetowych na rok 2017 podjęta została przed 31 grudnia 2016 roku – 103; 1 uchwała budżetowa została uchwalona w terminie do 31 stycznia 2017 roku. Natomiast 1 uchwała budżetowa została uchwalona po 31 stycznia 2017 roku (związek powiatowo-gminny, który rozpoczął działalność w trakcie roku budżetowego) Ponadto, Kolegium Izby ustaliło – na podstawie art. 240a ust. 8 - budżet na 2017 dla jednej jednostki samorządu terytorialnego.

Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące uchwalonych **budżetów** na rok 2017 przedstawiają się następująco:

- ogółem – 105,
- przyjęte bez uwag – 95,
- z nieistotnym naruszeniem prawa – 7,
- z istotnym naruszeniem prawa – 3 (w tym 1 nieważność w całości).

W poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego oraz ich związkach rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące przebadanych uchwał budżetowych na rok 2017 przedstawiają się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem (kol.3+4)	Wyniki postępowania nadzorczego							
		bez naruszenia prawa	z narusze- niem prawa (kol.5+6+7)	z tego:				z tego:	
				z nieistotnym naruszeniem prawa	wszczęte postępo- wania umorzono	nieważne (kol.8+9)	nieważne w części	nieważne w całości	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Ogółem	105	95	10	7	27	1	0	1	
z tego:									
gminy	80	74	6	4	2	0	0	0	

powiaty	12	8	4	3	0	1	0	1
miasta na prawach powiatu	2	2	0	0	0	0	0	0
samorząd województwa	1	1	0	0	0	0	0	0
związki międzygminne	7	7	0	0	0	0	0	0
związek powiatów	1	1	0	0	0	0	0	0
związki powiatowo-gminne	2	2	0	0	0	0	0	0

Stwierdzanymi nieprawidłowościami w 2017 roku były:

Lp.	Uchwały i zarządzenia w zakresie spraw finansowych dotyczące:	Rodzaje nieprawidłowości
1.	budżetu	<ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowe ustalenie limitu zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek niezgodnie z zał. o przychodach, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy o finansach publicznych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 2077); - nieprawidłowe zaplanowanie wydatków budżetu poprzez nieuwzględnienie wydatków na spłatę zobowiązań wynikających z decyzji organu, co narusza art. 212 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych; - nieprawidłowe ustalenie w uchwale budżetowej wielkości rezerwy celowej na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego narusza art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (j.t. Dz. U. z 2017 r. , poz. 209 z późn. zm.) w związku z art. 222 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
2.	zmian budżetu	<ul style="list-style-type: none"> - naruszenie zasady równowagi bilansowej budżetu, co stanowi istotne naruszenie art. 211 i art. 212 ust. 1 pkt 1 – 5 w zw. z art. 4 ust. 2 ustawy o finansach publicznych; - niedokonanie zmiany limitu z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych w związku ze zmianą kwoty przychodów, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. uf; - nieprawidłowe określenie w części normatywnej uchwały źródeł pokrycia deficytu budżetu, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych; - nadanie mocy wstecznej w uchwale, którą dokonano zmian w planie wydatków budżetu, skutkującą zmianą planu finansowego jednostki budżetowej, która wcześniej została zlikwidowana, co narusza art. 52 ustawy z dnia 27 sierpnia 2010r. o finansach publicznych w związku z § 12 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010r.w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (j.t. Dz. U. z 2015r., poz. 1542). - brak aktualizacji załącznika dot. planowanych dotacji budżetu gminy dla podmiotów należących i nienależących do sektora finansów publicznych, co narusza art. 214 pkt 1 ustawy o finansach publicznych; - niezgodność dochodów i wydatków w załączniku "Dochoady i wydatki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami na 2016 rok" z planem dochodów i wydatków budżetu; - niezgodność załącznika dot. dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań wykonywanych na podstawie porozumień (umów) między JST - z planem dochodów i wydatków budżetu; - brak aktualizacji w części normatywnej uchwały budżetowej określającej plan dochodów i wydatków związanych z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska, – co narusza art. 212 ust. 1 pkt 8 w związku z art. 237 ust. 1 ustawy o finansach publicznych; - brak dokonania stosownego zapisu w części normatywnej uchwały w związku ze zwiększeniem dochodów z opłat z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i wydatków z tego tytułu, co narusza art. 212 ust. 1 pkt 8 uf; - błędy rachunkowe; - błędy klasyfikacyjne po stronie dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów; - powołanie niepełnej lub nieprawidłowej podstawy prawnej uchwały;
3.	wieloletniej prognozy finansowej i zmian	<ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowa kwota długu; - nieprawidłowe wykazanie danych w kolumnie 14.3 „wydatki zmniejszające dług”, co powoduje brak realistyczności WPF i narusza art. 226 ust. 1, art. 242 ust. 1 w zw. z art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. uf; - nieprawidłowe wykazanie danych w kolumnie 14.1 „Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt.5.1; - w załączniku dot. przedsięwzięć ujęto jednoroczne zadanie inwestycyjne, co narusza art. 226 ust. 4 ustawy o finansach publicznych; - nieprawidłowe określenie w załączniku dot. przedsięwzięć limitu zobowiązań w relacji do łącznych nakładów finansowych oraz sumy wydatków przyjętych w poszczególnych latach objętych prognozą, czym naruszono przepisy art. 226 ust. 3 pkt 3 i 5 ustawy o finansach publicznych; - brak zgodności wydatków bieżących na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków z budżetu UE (kol. 12.3 WPF) z załącznikiem nr 2 „Przedsięwzięcia WPF” w pozycji 1.1.1.; - brak określenia w WPF przeznaczenia prognozowanej nadwyżki budżetowej, czym naruszono przepisy art. 226 ust. 1 pkt 4 ustawy o finansach publicznych; - błędy rachunkowe; - niepełna podstawa prawna;
4.	procedury uchwalania budżetu	_____
5.	emitowania obligacji oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez organ wykonawczy	<ul style="list-style-type: none"> - w uchwale w sprawie emisji obligacji oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu: wskazano, że celem emisji obligacji jest: <ul style="list-style-type: none"> - finansowanie planowanych wydatków majątkowych Powiatu, - przeznaczenie na rozchody z tytułu udzielanych pożyczek, - co jest sprzeczne z art.89 ust.1 ustawy o finansach publicznych; - upoważnienie Burmistrza do określenia terminów i trybu umorzenia obligacji, - co narusza art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (Dz. U. z 2015 r., poz. 238 ze zm.); - wskazanie niepełnej podstawy prawnej uchwały;
6.	zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granicę ustaloną corocznie przez organ stanowiący	_____
7.	zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów	_____

8.	udzielania pożyczek	– bezprzedmiotowe podjęcie uchwały przez organ stanowiący w sprawie udzielenia długoterminowej pożyczki OSP, co narusza art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. i) ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 z późn.zm.).
9.	udzielania poręczeń	_____
10.	zaciągania krótkoterminowych pożyczek i kredytów	_____
11.1	określenia zakresu i zasad przyznawania dotacji oraz stawek udzielanych dotacji dla jednostek organizacyjnych JST	_____
11.2.	zasad przyznawania dotacji dla podmiotów niezaliczonych do sektora finansów publicznych	<ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowe zapisy w uchwałach dotyczących trybu udzielania i rozliczania dotacji dla niepublicznych szkół i przedszkoli i niepublicznych innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie gminy: <ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowe wskazanie, że dotacje przekazywane są na „rachunek bankowy wskazany przez podmiot prowadzący”, „na rachunek osoby prowadzącej przedszkole” – zamiast prawidłowo na rachunek bankowy szkoły, przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, - ustalenie terminu zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranej nienależnie albo w nadmiernej wysokości niezgodnie z dyspozycją art. 252 ust.1 ustawy o finansach publicznych, - żądanie dołączenia w Informacji o liczbie zapisanych dzieci kserokopii orzeczenia właściwej poradni psychologiczno-pedagogicznej; - naruszające art. art. 80, art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 z późn. zm.) oraz art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (j.t. Dz.U. z 2016 r., poz. 922 z późn. zm.); - w uchwale w sprawie wysokości i zasad ustalania dotacji dla podmiotów niepublicznych prowadzących żłobki oraz kluby dziecięce na terenie Gminy: <ul style="list-style-type: none"> - zobowiązano podmioty prowadzące do wyprzedzającego rok budżetowy podawania liczby dzieci, które mają być objęte opieką, - nie określono sposobu rozliczenia dotacji - co narusza art. 60 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (j.t. Dz.U. z 2016 r., poz. 157 z późn. zm.) - w uchwale w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu na zadania służące poprawie jakości powietrza zawarto zapisy bez upoważnienia ustawowego: <ul style="list-style-type: none"> - „Przed dokonaniem wypłaty kwoty dofinansowania, a także przez okres 5 lat Wnioskodawca zobowiązany jest do umożliwienia przeprowadzenia kontroli na terenie swojej nieruchomości w zakresie wszelkich danych objętych wnioskiem.” - „W przypadku wykorzystania przedmiotowej dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, kwota otrzymanej dotacji podlega zwrotowi wraz z odsetkami naliczonymi od daty jej otrzymania” - „Uchwała wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego” - co narusza art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz.U. 2017r. poz. 519 ze zm.), art. 252 ust. pkt 1 ustawy o finansach publicznych, art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1523); - w uchwale w sprawie zasad udzielania dotacji celowej z budżetu gminy, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu ich rozliczania podjętej na podstawie art. 164 ust.5c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1121 ze zm.) organ stanowiący przekraczając upoważnienie ustawowe wprowadził uregulowanie dotyczące podawania przez Wójta do publicznej wiadomości rozliczenia z wykorzystania udzielonych dotacji wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za dany rok budżetowy; - podjęcie bez podstawy prawnej uchwały w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji na zakup i montaż kamer zewnętrznych na budynkach wielorodzinnych – w uchwale organ stanowiący powołał się na art. 221 ustawy o finansach publicznych; - w uchwale w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzieleniu dotacji celowej na realizację zadań z zakresu środowiska i gospodarki wodnej – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków wprowadzono zapisy dotyczące zakresu umowy o udzieleniu dotacji zawartej pomiędzy gminą a wnioskodawcą oraz kontroli wykorzystania dotacji, - co narusza art. 403 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; - w uchwale w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków zawarto: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zakresu prac możliwych do sfinansowania z dotacji w stosunku do katalogu określonego w art. 77 ustawy; - określenie sposobu rozliczenia i kontroli sposobu wykorzystania dotacji; - co narusza art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 2187 z późn. zm.); - w uchwale w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy zawarto uregulowania dotyczące sposobu rozliczenia udzielonej dotacji celowej oraz sposobu kontroli wykonywanego zadania celu publicznego, które wykraczają poza zakres upoważnienia ustawowego udzielonego przez ustawodawcę dla organu stanowiącego gminy, na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1463 ze zm.) - w uchwale w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na wsparcie finansowania kosztów inwestycji zmierzających do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> - kompetencje w zakresie określenia terminu składania wniosków przesunięto z organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego na organ wykonawczy, - przekraczając zakres upoważnienia ustawowego zawarto uregulowania dotyczące sposobu kontroli wykorzystania dotacji, co narusza art. 403 ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz.U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.); - nieprawidłowa podstawa prawna;
11.3	pomoc finansowa	- udzielenie pomocy finansowej Komendzie Powiatowej Policji, co narusza art. 13 ust. 3 w związku z ust. 4a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 2067 ze zm.) z art. 10 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.), art. 216 ust. 2 pkt 5 i art. 220 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

12.1	podatków i opłat lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> - w uchwale w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych: <ul style="list-style-type: none"> - podwyższono stawki podatku od środków transportowych w trakcie roku podatkowego, - ustalono stawkę w wysokości wyższej niż stawka maksymalna, - co narusza art. 10 ust.1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (j.t. Dz.U. z 2017r. poz. 1785 ze zm.) w zw. z obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 28 lipca 2017 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2018 r. (M.P. z 2017 r. poz. 800); - nieprawidłowa klauzula wykonalności uchwały - co narusza art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1523); - przed podjęciem uchwały w sprawie obniżenia ceny skupu żyta stanowiącej podstawę obliczenia podatku rolnego jednostka nie uzyskała opinii o projekcie badanej uchwały Lubuskiej Izby Rolniczej wymaganej na podstawie art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 o izbach rolniczych (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 1315 ze zm.) - w uchwale w sprawie zarządzenia poboru podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa uregulowano termin rozliczenia z pobranego podatku i opłat lokalnych, co narusza art. 6 ust. 12 i art.19 pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, art.6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku i art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym oraz art. 47 § 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa; - w uchwale w sprawie dopuszczenia zapłaty kartą płatniczą podatków i opłat lokalnych stanowiących dochody budżetu Gminy nieprawidłowo określono klauzulę wykonalności: „Uchwała wchodzi w życie w terminie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego” z powodu sprzeczności z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1523). - niepełna podstawa prawna;
12.2	opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> - w uchwale w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi: <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzenie w Deklaracji zapisu „wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji” bez określenia w treści uchwały oraz Deklaracji jakich dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji żąda organ stanowiący, co narusza art. 6n ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 1289 ze zm.); - nieprawidłowa klauzula wykonalności – nadanie mocy wstecznej, co narusza art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1523); - w uchwale sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości na terenie gminy podwyższono w trakcie roku roczną ryczałtową stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli domków letniskowych lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, co narusza art. 6 j ust.3b ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (j.t. Dz.U. z 2017 r., poz. 1289 z późn. zm.);
13.	absolutorium	<ul style="list-style-type: none"> - nieudzielenie absolutorium zarządowi powiatu pomimo braku podstaw merytorycznych i formalnych do nieudzielenia absolutorium z tytułu wykonania budżetu Powiatu, co narusza art.12 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz.1868 z późn. zm.) art. 271 ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz art.30 ust.1a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
14.	pozostałe uchwały i zarządzenia	

Działalność opiniodawcza

W roku 2017 wydano łącznie 854 opinie, które dotyczyły następujących spraw:

- możliwości spłaty kredytu lub pożyczki (71 opinii),
- przedkładanych projektów budżetów JST i związków JST (106 opinii),
- przedkładanych informacji o przebiegu wykonania budżetu za I półrocze 2017 r. (105 opinii),
- sprawozdań z wykonania budżetu za rok 2016 (103 opinie),
- wniosków komisji rewizyjnych w sprawie absolutorium (103 opinie),
- możliwości wykupu papierów wartościowych (12 opinii),
- możliwości sfinansowania deficytu w uchwale budżetowej (art. 246 ust. 3 ufp) (70 opinii),
- projektów uchwał o wieloletnich prognozach finansowych (106 opinii),
- możliwości sfinansowania deficytu przedstawionego w projekcie uchwały budżetowej (art. 246 ust. 1 ufp) (86 opinii),
- prawidłowości planowanej kwoty długu (art. 230 ust. 4 ufp) (92 opinie).

Najczęściej występującymi nieprawidłowościami, sygnalizowanymi w roku 2017 przez składy orzekające Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze, przy opiniowaniu spraw, o których mowa w art. 13 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych oraz art.230 ust.4 i art. 246 ust.1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych były:

W opiniach o prawidłowości planowanej kwoty długu, wydanych na podstawie przyjętej przez JST (związek JST) wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej na rok 2017 (art. 230 ust.4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) – podstawą wydania opinii negatywnej były błędne dane przedstawione w wieloletniej prognozie finansowej powiatu na lata 2017-2026, dotyczące wydatków zmniejszających dług w latach 2017-2021 oraz długu spłacanego wydatkami budżetu w latach 2017-2020 – co naruszało przepisy art. 226 ust.1, art. 242 ust.1 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Składy orzekające wydały ponadto trzy opinie pozytywne z uwagami. Uwagi składów orzekających dotyczyły błędnej kwoty długu na koniec 2017 r., która skutkowałą błędnymi kwotami długu JST we wszystkich latach objętych wieloletnią prognozą finansową oraz planowanego poziomu spłaty długu w porównaniu z dopuszczalnym poziomem spłaty długu dla danej JST
Pozostałe opinie w tej sprawie - były opiniami pozytywnymi.

W opiniach o prawidłowości planowanej kwoty długu, wydanych na podstawie przyjętej przez JST (związek JST) wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej na rok 2018 (art. 230 ust.4 ustawy o finansach publicznych) – do końca 2017 roku składy orzekające nie wydały opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu - na podstawie przyjętej przez JST (związek JST) wieloletniej prognozy finansowej oraz uchwały budżetowej na rok 2018.

W opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie podjętej uchwały budżetowej na rok 2017 (art. 246 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) - w stosunku do dwóch jednostek samorządu terytorialnego składy orzekające wydały opinie pozytywne z uwagą.

Uwagi dotyczyły dopuszczalnego poziomu spłaty długu w roku 2017 w relacji do planowanego poziomu spłaty długu w roku 2017 oraz w kolejnych latach.

Pozostałe opinie w tej sprawie - były opiniami pozytywnymi.

W opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie podjętej uchwały budżetowej na rok 2018 (art. 246 ust. 3 ustawy o finansach publicznych) – do końca 2017 roku skład orzekający wydał jedną opinię pozytywną w tej sprawie (dot. planowanego deficytu budżetu związku międzygminnego).

W opiniach o sprawozdaniach z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (związku JST) za 2016 r. - najczęściej formułowane uwagi składów orzekających wskazujące naruszenie prawa dotyczyły:

- wykorzystania środków z subwencji oświatowej otrzymanej w grudniu 2016 r. na styczeń 2017 r. – na sfinansowanie deficytu budżetu w roku 2016 oraz na spłatę w roku 2016 wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – co naruszało art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych;
- udzielenia pomocy finansowej innej jednostce samorządu terytorialnego – bez odrębnej uchwały, której obowiązek podjęcia wynika z przepisów art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych;
- wystąpienia na koniec roku budżetowego zobowiązań wymagalnych, co naruszało art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych;
- nie zaplanowania i braku realizacji wydatków w budżecie powiatu na zadania w rozdziale 92116 „Biblioteki”, co naruszało art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (j.t. Dz.U. z 2012 r., poz. 642 z późn.zm.).

Pozostałe, najczęściej zgłaszane uwagi składów orzekających dotyczyły:

- błędów rachunkowych (np. przy określeniu wysokości planowanych i wykonanych dochodów i wydatków; przy określeniu wysokości planowanych i wykonanych dochodów z poszczególnych źródeł; przy określeniu planu oraz wysokości dotacji udzielonych z budżetu JST; przy określeniu planu i wykonania przychodów i rozchodów budżetu);
- błędów klasyfikacyjnych (np. przy klasyfikowaniu wydatków na fundusz wsparcia policji; przy wskazaniu rodzaju i klasyfikowaniu dotacji udzielonej z budżetu JST; przy klasyfikowaniu przychodów i rozchodów budżetu);
- niezgodności danych podanych przez jednostki samorządu terytorialnego w sprawozdaniach statystycznych oraz w sprawozdaniu z wykonania budżetu JST (np. w zakresie wykonanych dochodów z poszczególnych źródeł; wykonanych wydatków budżetu, w rozbiciu na poszczególne podziałki klasyfikacyjne; wysokości i rodzaju dotacji udzielonych z budżetu danej JST);
- niezgodności danych podanych w poszczególnych załącznikach do sprawozdania (np. w załączniku dot. wydatków budżetu oraz w załączniku dotacyjnym; w załączniku dotyczącym dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zleconych JST ustawami; w załączniku dot. wydatków budżetu oraz w załączniku zawierającym poniesione wydatki finansowane z wpływów z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz w załączniku dotyczącym wydatków budżetu finansowanych z dochodów z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych).

W jednym przypadku - wydana została opinia pozytywna z istotnym zastrzeżeniem, z uwagi na sytuację finansową powiatu po niekorzystnym zakończeniu sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu Państwa pobranych przez powiat, w latach

2010-2011 dochodów z tytułu gospodarowania przez tę jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa, których konieczność zwrotu do budżetu Państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez JST relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz znacznym pogorszeniem sytuacji finansowej samorządu (JST nie będzie w stanie wykonywać zadań publicznych i zaciągnąć przychodów zwrotnych).

W stosunku do jednego samorządu wydana została opinia pozytywna z zastrzeżeniem – w związku z brakiem podstawy prawnej do przekazania na rzecz przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego dopłat do taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków – w uwagi na orzeczenie przez sąd o nieważności uchwały podjętej w tej sprawie.

Pozostałe wydane opinie - były opiniami pozytywnymi.

W opiniach o przedłożonych przez komisje rewizyjne organów stanowiących JST (związku JST) – wnioskach w sprawie absolutorium dla organu wykonawczego z tytułu wykonania budżetu w roku 2016

– w stosunku do jednego powiatu wydana została opinia pozytywna z zastrzeżeniem, którego podstawą była trudna sytuacja finansowa tego samorządu po niekorzystnym zakończeniu sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu Państwa pobranych przez powiat, w latach 2010-2011 dochodów z tytułu gospodarowania przez tę jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa, których konieczność zwrotu do budżetu Państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez JST relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz znacznym pogorszeniem sytuacji finansowej samorządu, do której nie odniosła się komisja rewizyjna.

Wydane zostały także dwie opinie pozytywne z uwagami, które dotyczyły nie zaplanowania i braku realizacji wydatków w budżecie powiatu na zadania w rozdziale 92116 „Biblioteki”, co naruszało art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (j.t. Dz. U. z 2012 r., poz.642 z późn.zm.) do której to uwagi nie odniosła się komisja rewizyjna oceniająca wykonanie budżetu oraz wystąpienia na koniec 2016 r. w gminie zobowiązań wymagalnych w kwocie ponad 600.000 złotych, wysokich należności wymagalnych oraz wystąpienia ujemnego stanu środków obrotowych w zakładzie budżetowym – do których to uwag nie odniosła się komisja rewizyjna przy opiniowaniu wykonania budżetu gminy w roku 2016.

Pozostałe wydane opinie były opiniami pozytywnymi.

W opiniach w sprawie uchwał rady gminy o nieudzieleniu absolutorium – w roku 2017 nie zostały podjęte przez organy stanowiące gmin uchwały o nieudzieleniu absolutorium organowi wykonawczemu.

W opiniach o przedkładanych informacjach o przebiegu wykonania budżetu jednostek samorządu terytorialnego (związku JST) za I półrocze 2017 r. stwierdzone, najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły:

- wysokiego poziomu należności wymagalnych i niskiej skuteczności podejmowanych przez samorząd działań w celu ich wyegzekwowania dla JST;
- wysokiego poziomu zobowiązań wymagalnych, których spłata przez JST może skutkować niezachowaniem relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych i art. 243 ustawy o finansach publicznych;
- rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w Informacji oraz w budżetowych sprawozdaniach statystycznych (np. dotyczącymi planowanych i wykonanych dochodów i wydatków budżetu; wysokości planowanych i udzielonych dotacji z budżetu JST w I półroczu; wysokości planowanych i wykonanych przychodów i rozchodów budżetu);
- błędów klasyfikacyjnych i rachunkowych, które wystąpiły w przedstawionych Informacjach (np. wskazania błędnych działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu; podania błędnej wysokości wykonanych dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów budżetu);
- pominięcia części danych w sporządzonych tabelach i załącznikach do Informacji o przebiegu wykonania budżetu JST za I półrocze;
- udzielenia pomocy finansowej innej jednostce samorządu terytorialnego – bez odrębnej uchwały której obowiązek podjęcia wynika z przepisów art.216 ust.2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych.

W stosunku do jednego samorządu (powiatu) wydana została opinia pozytywna z zastrzeżeniem, która uzasadniona została zagrożeniem realizacji zadań publicznych z uwagi na sytuację finansową tego samorządu po niekorzystnym zakończeniu sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu Państwa pobranych przez powiat, w latach 2010-2011 dochodów z tytułu gospodarowania przez tę jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa oraz kolejnymi wydanymi przez Wojewodę Lubuskiego decyzjami o zwrocie dochodów z tego tytułu,

których konieczność przekazania do budżetu Państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez JST relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz niemożliwością realizacji zadań publicznych.

W stosunku do piętnastu samorządów – informacja o wykonaniu budżetu w I półroczu 2017 roku zaopiniowana została pozytywnie z uwagami. Dla pozostałych samorządów – wydane zostały opinie pozytywne.

W opiniach o projektach uchwał budżetowych JST (związków JST) na rok 2018

Nieprawidłowości jakie wystąpiły w projektach, będące naruszeniami prawa dotyczyły:

- błędnego określenia limitu zobowiązań z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – na cele, o których mowa w art. 89 ust.1 ustawy o finansach publicznych – mając na uwadze planowany wynik budżetu; planowaną wysokość spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułów wymienionych wyżej; poziom wydatków budżetu finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz planowaną wysokość przejściowego deficytu budżetu JST;
- nie określenia limitu zobowiązań z tytułu planowanych do zaciągnięcia kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych – na cele, o których mowa w art.89 ust.1 ustawy o finansach publicznych pomimo zaplanowania przychodów z tych tytułów w budżecie;
- określenia celu na jaki planowane jest zaciągnięcie kredytów, pożyczek, emisja papierów wartościowych – w sposób sprzeczny z art.89 ust.1 ustawy o finansach publicznych;
- braku określenia planowanego wyniku budżetu oraz braku wskazania celu, na jaki przeznaczona ma zostać planowana nadwyżka budżetu JST;
- zaplanowania w projekcie uchwały budżetowej rezerwy celowej na zarządzanie kryzysowe – w wysokości niezgodnej z przepisami art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- zaplanowania w wydatkach budżetu JST obligatoryjnego wydatku na rzecz izb rolniczych w kwocie niższej niż wynikająca z art. 35 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (j.t. Dz.U. z 2016 r., poz.1315);
- nie wyodrębnienia w części normatywnej uchwały – prognozowanych dochodów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi – zgodnie z przepisami art.212 ust.1 pkt 8 ustawy o finansach publicznych;
- braku zaplanowania wydatków na obligatoryjne zadanie powiatu w postaci zorganizowania i prowadzenia co najmniej jednej powiatowej biblioteki publicznej, wynikające z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 o bibliotekach (j.t. Dz. U. 2012 poz. 642 z późn. zm.);
- zaplanowania wydatków w budżecie gminy w rozdziale 92116 „Biblioteki” – co wskazywało na to, że gmina prowadzi bibliotekę publiczną, która zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa winna mieć status instytucji kultury, stosownie do art. 9 ust. 1 i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 862) oraz art. 19 ust.2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 o bibliotekach (j.t. Dz. U. 2012 poz.642 z późn.zm.);

Pozostałe, najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w części normatywnej projektu uchwały budżetowej oraz w poszczególnych załącznikach i tabelach do projektu uchwały budżetowej (np. w tabelach zawierających planowane dochody i wydatki budżetu; w załączniku o dotacjach planowanych do udzielenia z budżetu JST; w załączniku zawierającym planowane przychody i rozchody budżetu);
- zastosowania błędnej klasyfikacji budżetowej (np. przy klasyfikowaniu dochodów z poszczególnych źródeł; przy klasyfikowaniu planowanych przychodów i rozchodów; przy wskazaniu działu i rozdziału, w których planowane są określone dochody i wydatki);
- występujących błędów rachunkowych (np. przy określeniu wysokości planowanego deficytu budżetu JST; przy określaniu wysokości dochodów z poszczególnych źródeł oraz wysokości poszczególnych rodzajów wydatków; przy wskazywaniu wysokości dotacji planowanych do udzielenia z budżetu JST; przy wskazywaniu rodzaju planowanych dotacji z budżetu JST; w podaniu wysokości planowanych przychodów i rozchodów budżetu).

W roku 2017 – wydanych zostało pięć opinii pozytywnych z zastrzeżeniem (w tym w dwóch samorządach – z istotnym zastrzeżeniem). Zastrzeżenia składów orzekających dotyczyły:

1) wysokości spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych w związku z niezakończonymi postępowaniami mającymi na celu restrukturyzację długu JST;

- 2) przedstawienia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej powiatu, w której błędnie podana została wysokość długu we wszystkich latach, których dotyczy przedstawiony projekt uchwały. Błąd ten był konsekwencją zaniżenia o 2 500 000 złotych przewidywanej wysokości długu powiatu na koniec 2018 roku (dług powinien zostać podany w kwocie 18 173 480,11 zł, natomiast w projekcie uchwały podana została kwota 15 673 480,11 zł);
- 3) możliwego niezachowania przez gminę relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w 2018 roku w przypadku braku zgody banku na zmianę wysokości oraz okresu spłaty zaciągniętych kredytów i pożyczek;
- 4) sytuacji finansowej powiatu po niekorzystnym zakończeniu sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu Państwa pobranych przez powiat, w latach 2010-2011 dochodów z tytułu gospodarowania przez tą jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa, których konieczność zwrotu do budżetu Państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez JST relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych oraz znacznym pogorszeniem sytuacji finansowej samorządu (JST nie będzie w stanie wykonywać zadań publicznych i zaciągnąć przychodów zwrotnych);
- 5) zaplanowania w budżecie powiatu przychodów z tytułu zaciągnięcia kredytu długoterminowego w kwocie 11 000 000 zł na jednorazowy wykup obligacji w sytuacji nie informowania przez organy powiatu, że powiat ma znaczne obciążenia budżetu najbliższych lat spłatami rat kredytów, pożyczki i wykupem papierów wartościowych, „które to kwoty nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie samorządu”, co wynika z uzasadnienia do projektu budżetu na 2018 rok. Na dzień wydawania opinii Powiat nie uzyskał pisemnej zgody emitenta obligacji (BOŚ) na jednorazowy wykup obligacji. Pozostałe opinie były opiniami pozytywnymi (z uwagą/uwagami).

W opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie projektu uchwały budżetowej na rok 2018 (art. 246 ust. 1 ustawy o finansach publicznych) – w stosunku do trzech JST wydane zostały opinie pozytywne z zastrzeżeniem, które dotyczyły możliwości nie zachowania w roku 2018 relacji z art.243 ustawy o finansach publicznych w przypadku niepowodzenia działań mających na celu restrukturyzację długu gmin; dopuszczalnego poziomu spłaty długu w roku 2018 w relacji do planowanego poziomu spłaty długu w roku 2018 oraz w kolejnych latach, planowanego zaciągania kolejnych długoterminowych kredytów, pożyczek lub emisji papierów wartościowych na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tych tytułów pomimo prowadzonych działań mających na celu restrukturyzację długu gminy.

Pozostałe uwagi formułowane w opiniach o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego, wydanych na podstawie projektu uchwały budżetowej na rok 2018 dotyczyły:

- niezgodności pomiędzy projektem uchwały budżetowej oraz projektem wieloletniej prognozy finansowej w zakresie wskazania źródła sfinansowania planowanego deficytu budżetu;
- błędnego limitu zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek lub emisji papierów wartościowych planowanych do zaciągnięcia (emisji) na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w roku 2018;
- błędnego określenia celów planowanego zaciągnięcia kredytów, pożyczek lub emisji papierów wartościowych – co naruszało art.89 ust.1 ustawy o finansach publicznych;
- błędnego określenia wysokości długu powiatu na koniec 2018 roku, co skutkowało błędnymi wartościami długu w kolejnych latach i błędnie podaną relacją z art.243 ustawy o finansach publicznych.

Pozostałe opinie były opiniami pozytywnymi.

W opiniach o projektach wieloletnich prognoz finansowych JST (związków JST) na 2018 rok i lata następne stwierdzone nieprawidłowości, mające charakter naruszenia prawa dotyczyły:

- niezachowania w przedstawionym projekcie, w wybranych latach na jakie uchwalona miała być WPF – przepisów art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych
- podania błędnej kwoty długu na koniec 2017 roku, skutkującej błędnymi kwotami długu w kolejnych latach objętych prognozą;
- niespełnienia wskaźnika z art. 243 ust.1 w roku 2018 z uwagi na zagrożenie przeprowadzenia restrukturyzacji długu i podania w projekcie wieloletniej prognozy finansowej (oraz w projekcie uchwały budżetowej) danych dotyczących kwot spłaty rozchodów oraz okresu spłaty – niezgodnych z podpisanymi umowami (gmina zamieściła ogłoszenie o zamówieniu publicznym – na usługę restrukturyzacji zobowiązań gminy poprzez udzielenie finansowania (subrogację) na podstawie art. 518 § 1 pkt 3 ustawy Kodeks cywilny. Nie wpłynęła jednak żadna oferta. Gmina nie

zamknęła procedury restrukturyzacji zadłużenia ale rozpoczęła działania mające na celu doprowadzenie do wydłużenia spłaty zobowiązań, poza określone w umowach ramy czasowe oraz uruchomienia jednej z dwóch procedur zamówień publicznych: ponownego przetargu lub negocjacji),

- zaplanowania przez powiat w roku 2018 przychodów zwrotnych z tytułu kredytu długoterminowego w wysokości 11 000 000 zł na wykup obligacji. Jednostka spłaca pożyczkę udzieloną z budżetu Państwa i aby zaciągnąć planowane zobowiązanie powiat powinien uzyskać zgodę Ministra Rozwoju i Finansów oraz zgodę Banku Ochrony Środowiska (emitent obligacji). Powiat nie otrzymał pisemnej zgody Ministerstwa Rozwoju i Finansów ani też Banku Ochrony Środowiska na wykup obligacji w planowanej wysokości. W ocenie Składu Orzekającego należało zwrócić się o wstępną zgodę na etapie projektu uchwały budżetowej na 2018 rok i projektu wieloletniej prognozy finansowej powiatu na 2018 – 2028, ze względu na zaplanowanie w przychodach kredytu długoterminowego, o znacznej kwocie, tj. 11 000 000 zł oraz znaczący wzrost wydatków na obsługę długu, po zaplanowaniu restrukturyzacji dotychczasowego zadłużenia;
- błędnych, niepełnych lub braku danych w kolumnie 14.1 – mając na uwadze podaną kwotę długu na koniec 2017 roku oraz dane podane w kolumnie 5.1;
- niezgodności danych w kolumnie 10 dotyczącej wysokości prognozowanej nadwyżki budżetu oraz w kolumnie 10.1 dotyczącej spłaty zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych z planowanej nadwyżki budżetu w związku z brakiem wskazania przeznaczenia nadwyżki budżetowej w objaśnieniach do WPF

Pozostałe, najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- braku danych w wybranych pozycjach wieloletniej prognozy finansowej lub podania błędnych danych dotyczących, np. wysokości dochodów z wybranych źródeł, wysokości wydatków na poszczególne cele; planowanej wysokości przychodów budżetu);
- niezgodności kwot podanych w projekcie prognozy (innych niż wskazane w art. 229 ustawy o finansach publicznych) – z wielkościami podanymi w projekcie uchwały budżetowej (np. w zakresie podatków i opłat; wydatków inwestycyjnych kontynuowanych oraz nowych wydatków inwestycyjnych w poszczególnych latach, wydatków majątkowych w formie dotacji);
- wskazania limitu zobowiązań wyższego od podanych łącznych nakładów finansowych oraz sumy limitów wydatków w poszczególnych latach realizacji przedsięwzięć;

Składy orzekające wydały sześć opinii pozytywnych z zastrzeżeniem (w tym dwie opinie zawierały istotne zastrzeżenie). Pozostałe opinie były opiniami pozytywnymi.

W odniesieniu do jednego powiatu – zastrzeżenie składu orzekającego związane było z zagrożeniem realizacji zadań publicznych z uwagi na sytuację finansową tego samorządu, po niekorzystnym zakończeniu sporu sądowego z Ministerstwem Finansów, związanego z nie przekazaniem do budżetu Państwa pobranych przez powiat, w latach 2010-2011 dochodów z tytułu gospodarowania przez tą jednostkę samorządu majątkiem Skarbu Państwa, których konieczność zwrotu do budżetu Państwa skutkowałą będzie nie zachowaniem przez JST relacji z art. 242 i art. 243 ustawy o finansach publicznych.

W opiniach o możliwości spłaty kredytu, pożyczki lub wykupu papierów wartościowych

– wszystkie wydane opinie w tej sprawie były opiniami pozytywnymi, niemniej jednak - w treści opinii składów orzekających formułowane były zalecenia dotyczące bieżącego analizowania realizacji dochodów oraz wydatków i na tej podstawie dokonywania odpowiedniej weryfikacji założeń budżetu w zakresie realizowanych zadań i wyniku budżetu oraz stałego monitorowania zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego i analizowania wpływu jego wysokości - na stopień i sposób wykonywania zadań, w celu zachowania relacji z art. 242 ustawy o finansach publicznych oraz relacji z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych – dla zapewnienia nieprzerwanego realizowania zadań przez JST;

W opiniach dotyczących programu naprawczego – w roku 2017 nie wdano żadnej opinii o programie postępowania naprawczego - Kolegium Izby wezwało do opracowania programu naprawczego 1 jednostkę; w związku z faktem nieopracowania programu postępowania naprawczego przez wezwaną jednostkę na podstawie art. 240a ust. 8 ustaliło budżet jednostki na 2017 rok.

Działalność kontrolna

Kontrole kompleksowe

Plan kontroli na rok 2017 został przyjęty uchwałą Nr 218/2016 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z dnia 23 listopada 2016 r. i przewidywał podjęcie w 2017 roku **25** kontroli kompleksowych jednostek samorządu terytorialnego, w tym:

- 5 powiatów (Gorzowski, Świebodziński, Żagański, Żarski, Słubicki),
- 8 gmin miejsko – wiejskich (Babimost, Jasień, Nowe Miasteczko, Nowogród Bobrzański, Rzepin, Strzelce Krajeńskie, Szprotawa, Trzciel),
- 12 gmin wiejskich (Bobrowice, Bojadła, Brzeźnica, Bytnica, Dąbie, Łągów, Niegosławice, Santok, Skąpe, Trzebiel, Tuplice, Zwierzyn.).

Spośród podjętych w 2017 roku 25 kontroli kompleksowych, do dnia 19 grudnia 2017 roku zakończono kontrole **23** jednostek, tj. – **3** powiatów (Gorzowski, Świebodziński oraz Żarski), **8** gmin miejsko – wiejskich (Babimost, Jasień, Nowe Miasteczko, Nowogród Bobrzański, Rzepin, Strzelce Krajeńskie, Szprotawa, Trzciel) i **12** gmin wiejskich (Bobrowice, Bojadła, Brzeźnica, Bytnica, Dąbie, Łągów, Niegosławice, Santok, Skąpe, Trzebiel, Tuplice i Zwierzyn). Rozpoczęte w 2016 r. kontrole 3 jednostek, tj. Powiatu Wschowskiego, Miasta Gorzów Wlkp. i Gminy Przewóz zostały zakończone w styczniu 2017 roku

Rozpoczęte w 2017 r. kontrole kompleksowe 2 jednostek, tj. Powiatu Żagańskiego i Powiatu Słubickiego zostały zakończone odpowiednio w styczniu 2018 r. (Powiat Słubicki) oraz w lutym 2018 r. (Powiat Żagański).

Opisana wyżej realizacja planu kontroli kompleksowych zapewnia wykonanie określonego w art. 7 ust. 1 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych obowiązku przeprowadzenia co najmniej raz na cztery lata kompleksowej kontroli gospodarki finansowej każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Kontrole problemowe

Plan kontroli na 2017 r. przewidywał przeprowadzenie **14** kontroli problemowych, jednostek samorządu terytorialnego.

W 2017 roku przeprowadzono ogółem **14** kontroli problemowych, w tym 7 kontroli problemowych koordynowanych.

Przeprowadzone kontrole dotyczyły:

- 1) dotacji celowych na referenda, wybory prezydenckie i parlamentarne w 2015 r. - 3 kontrole koordynowane w Mieście i Gminie Trzciel, Gminie Santok i Gminie Łągów.

Program kontroli koordynowanej przygotowała Regionalna Izba Obrachunkowa w Olsztynie. Celem kontroli w jednostkach samorządu terytorialnego było zbadanie i ocena przestrzegania prawidłowości wykorzystania i rozliczania dotacji udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego na referenda, wybory prezydenckie i parlamentarne w 2015 r. Kontrola, przeprowadzona w jednostkach samorządu terytorialnego, obejmowała następujące obszary:

- prawidłowość wykorzystania otrzymanych dotacji przez gminę,
- rzetelność dokumentowania rozliczeń otrzymanych dotacji,
- zwrot dotacji niewykorzystanej, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, nienależnie lub nadmiernie pobranej,
- prowadzenie ewidencji księgowej i sprawozdawczości budżetowej związanej z dotacją;

2) zadłużenia samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym są jednostki samorządu terytorialnego – 4 kontrole koordynowane w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym dla Nerwowo i Psychicznie Chorych SP ZOZ w Ciborzu, Samodzielnym Publicznym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu oraz 2 kontrole w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze.

Program kontroli koordynowanej przygotowała Regionalna Izba Obrachunkowa w Krakowie. Celem niniejszej kontroli była ocena aktualnego stanu zadłużenia SP ZOZ na przykładzie wybranych jednostek w poszczególnych województwach w latach 2015 – 2016, wskazanie skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego będących ich podmiotami tworzącymi, wynikających ze spłaty zadłużenia za podległe SP ZOZ, weryfikacja prawidłowości kategoryzowania i ujmowania w sprawozdaniach poszczególnych tytułów dłużnych, jak również zbadanie funkcjonowania systemu nadzoru podmiotu tworzącego nad działalnością SP ZOZ;

- 3) terminowości opłacania składek ZUS – 3 kontrole (Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcielu, Związek Międzygminny „EKO – PRZYSZŁOŚĆ w Nowej Soli);

- 4) księgowość i sprawozdawczość – 1 kontrola (Gmina Nowa Sól) ;
- 5) sporządzania i przekazywania sprawozdań – 1 kontrola (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słubicach);
- 6) wydatków – 1 kontrola (Zespół Szkół w Lubieszowie);
- 7) zakładowego funduszu świadczeń społecznych – 1 kontrola (Gminny Zakład Usługowy w Brzeźnicy).

Kontrole doraźne i sprawdzające

Kontrole doraźne

Plan kontroli na 2017 r. nie zawierał ustalonej liczby kontroli doraźnych przewidzianych do przeprowadzenia, ponieważ corocznie liczba takich kontroli uzależniona jest od wpływających do Izby skarg i wniosków. W 2017 roku przeprowadzono kontrolę doraźną Miasta Zielona Góra w zakresie przekazania wybranych nieruchomości stanowiących własność Gminy.

Kontrole sprawdzające

Sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych dokonywane było przez inspektorów kontroli podczas każdej kontroli kompleksowej. W 2017 r. nie były podejmowane odrębne kontrole, o których stanowi art. 7a ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

Wyniki działalności kontrolnej

Stwierdzone podczas kontroli fakty, stanowiące podstawę do oceny działalności kontrolowanych jednostek przedstawiane były w protokołach kontroli. W kierowanych do kierowników jednostek, po zakończeniu kontroli, wystąpieniach pokontrolnych wskazywano źródła i przyczyny nieprawidłowości, ich rozmiary, osoby odpowiedzialne oraz wnioski zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości i usprawnienia badanej działalności.

Po zakończonych 40 kontrolach, wystąpienia takie skierowano do 32 jednostek, w których wskazano 297 wniosków pokontrolnych, zmierzających do usunięcia nieprawidłowości i usprawnienia działalności badanych podmiotów. Po zakończeniu 7 kontroli problemowych (Gmina Łagów, Gmina Santok, Województwo Lubuskie dot. SP ZOZ w Ciborzu, Województwo Lubuskie dot. SP ZOZ w Międzyrzeczu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzcielu, Związek Międzygminny EKO-PRZYSZŁOŚĆ w Nowej Soli) oraz jednej kontroli doraźnej (Miasto Zielona Góra) nie kierowano wystąpień pokontrolnych w związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości stanowiących podstawę do sformułowania wniosków pokontrolnych.

Pozostałe 2 wystąpienia pokontrolne dotyczące kontroli kompleksowej Powiatu Słubickiego oraz Powiatu Żagańskiego, po opracowaniu zostaną przesłane do kontrolowanych jednostek w terminie określonym w art. 9 ust. 2 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych.

W przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości kwalifikowanych jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych do rzecznika dyscypliny finansów publicznych kierowane były zawiadomienia o popełnieniu czynów naruszających dyscyplinę finansów publicznych. Ogółem w 2017 r., w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2017 r., do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych skierowano 13 zawiadomień dotyczących 13 osób i 17 przypadków popełnienia czynów noszących znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Zawiadomienia dotyczyły popełnienia następujących czynów określonych w ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych:

- art. 5 ust. 1 pkt 1, tj. popełnienie czynu polegało na nieustaleniu należności jednostki samorządu terytorialnego – 1 przypadek,
- art. 5 ust. 1 pkt 2, tj. niedochodzenie należności jednostki samorządu terytorialnego – 1 przypadek,
- art. 8 pkt 1, tj. przekazanie dotacji z naruszeniem zasad lub trybu przekazywania – 4 przypadki,
- art. 8 pkt 3, tj. nieustalenie kwoty dotacji podlegającej zwrotowi do budżetu – 1 przypadek,
- art. 11, tj. na dokonaniu wydatku z naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków – 3 przypadki,
- art. 14 pkt 1- 4, tj. nieopłacenie w terminie przez jednostkę sektora finansów publicznych: składek na ubezpieczenia społeczne, składek na ubezpieczenie zdrowotne, składek na Fundusz Pracy oraz składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych - 2 przypadki,
- art. 17 ust. 4, tj. niezłożenie przez kierownika zamawiającego, wykonującego czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności powodujących wyłączenie z tego postępowania – 1 przypadek,

- art. 17 ust. 6, tj. popełnienie czynu polegało na zmianie umowy w sprawie zamówienia publicznego – 1 przypadek,
- art. 18 pkt 1, tj. zaniechanie przeprowadzenia inwentaryzacji albo przeprowadzenie lub rozliczenie inwentaryzacji w sposób niezgodny z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości - 1 przypadków,
- art. 18 pkt 2, tj. niesporządzenie w terminie sprawozdań z wykonania procesów gromadzenia środków publicznych i ich rozdysponowania – 2 przypadki.

Po zakończonych kontrolach inspektorzy sporządzali zestawienia wyników przeprowadzonych kontroli, na podstawie których przygotowywane było zbiorcze zestawienie nieprawidłowości.

Ogółem stwierdzono 269 nieprawidłowości w następujących grupach tematycznych:

- I. Ustalenia organizacyjne – 42 ,
- II. Księgowość i sprawozdawczość budżetowa – 63,
- III. Budżet jednostki samorządu terytorialnego:
 - III.1. Ogólne zagadnienia dotyczące planowania i wykonywania budżetu – 9,
 - III.2. Dochody budżetowe – 51,
 - III.3. Wydatki budżetowe – 23,
 - III.4. Zamówienia publiczne –26,
 - III.5. Rozliczenie otrzymanych i udzielonych dotacji – 15,
 - III.6. Dług publiczny – 3,
- IV. Gospodarka mieniem – 35,
- V. Rozliczenia jednostki samorządu terytorialnego z jednostkami organizacyjnymi – 2.